

практика, – реалізація політики імпортозаміщення послуг, що створить умови для розвитку власного фінансового ринку та знизить відтік вітчизняного фінансового капіталу. У будь-якому разі, головною метою державного механізму регулювання ринку фінансових послуг України має бути контроль якості надання фінансових послуг і регулювання фінансово-інвестиційних потоків відповідно до потреб соціально-економічного розвитку країни.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Леонов Д.А. Ринок фінансових послуг: парадигма євроінтеграції: [монографія] / Д.А. Леонов [та ін.]. – К.: УІРФР, 2008. – 848 с.
2. Внукова Н.М. Управління розвитком ринків фінансових послуг: [монографія] / Н.М. Внукова [та ін.]; Харківський національний економічний ун-т. – Х.: АдВА, 2009. – 195 с.
3. Масляєва К.В. Господарсько-правове забезпечення функціонування ринку фінансових послуг України: [монографія] / К.В. Масляєва. – Х.: ФІНН, 2010. – 175 с.
4. Пальчук О.І. Факторинг на ринку фінансових послуг: [монографія] / О.І. Пальчук. – К.: Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин, 2011. – 163 с.
5. Лютий О.І. Банківські інститути в умовах глобалізації ринку фінансових послуг: [монографія] / І.О. Лютий, О.М. Юрчук. – К.: Знання, 2011. – 357 с.
6. Василик О.Д. Теорія фінансів: [підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.] / О.Д. Василик. – К.: ШОС, 2000. – 416 с.
7. Державний класифікатор України. Класифікація послуг зовнішньоекономічної діяльності ДК 012-97. – К.: Держстандарт України, 1997. – 40 с.
8. Майборода О.В. Роль зовнішньої торгівлі фінансовими послугами в стратегічному розвитку Харківської області / О.В. Майборода, Н.В. Бондаренко, Р.А. Чемчикаленко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2009. – Т. 2. – № 7. – С. 183–187.
9. Структура зовнішньої торгівлі України послугами / Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. Терещенко Г.М. Напрями вдосконалення системи державного регулювання ринку фінансових послуг / Г.М. Терещенко // Наукові праці НДФІ. – 2010. – № 4 (53). – С. 109–114.
11. Науменкова С.М. Системи регулювання ринків фінансових послуг зарубіжних країн: [навч. посіб.] / С.М. Науменкова, В.І. Міщенко. – К.: Центр наук. досліджень НБУ, Університет банківської справи НБУ, 2010. – 170 с.

УДК 330.1:330.34.014-026.23

Дорошенко О.С.
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри міжнародного менеджменту
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

ЕКОНОМІКА ЗНАТЬ – БАЗИС ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН

У статті проведено аналіз взаємозв'язків між економікою знань і економічним зростанням, а також економічним рівнем розвитку країни. Мета статті – звернути увагу на це нове явище – появу економіки знань і рекомендувати країнам, що розвиваються, трансформувати свою економіку, спираючись на економічну модель наукомісткої економіки для досягнення стабільного стагнаційного розвитку.

Ключові слова: економіка знань, економічний розвиток, інтелектуальні ресурси, креативний потенціал, індекс знань, індекс економіки знань.

Дорошенко А.С. ЭКОНОМИКА ЗНАНИЙ – БАЗИС ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА И ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СТРАН

В статье проведен анализ взаимосвязей между экономикой знаний и экономическим ростом, а также экономическим уровнем развития страны. Цель статьи – обратить внимание на это новое явление – появление экономики знаний и рекомендовать развивающимся странам трансформировать свою экономику, опираясь на экономическую модель наукоемкой экономики для достижения стабильного стагнационного развития.

Ключевые слова: экономика знаний, экономическое развитие, интеллектуальные ресурсы, креативный потенциал, индекс знаний, индекс экономики знаний.

Doroshenko A.S. KNOWLEDGE-BASED ECONOMY – BASIS OF ECONOMIC GROWTH AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF COUNTRIES

The article deals with the analysis of the relationship between knowledge economy and economic growth and economic level of the countries. The purpose of the article – to draw attention to a new phenomenon – the emergence of the knowledge-based economy and to encourage developing countries to transform its economy, based on the knowledge economy economic model, to become economically stable to achieve sustainable economic development.

Keywords: knowledge-based economy, economic development, intellectual resources, creative potential, the knowledge-based index, the knowledge-based economy index.

Постановка проблеми. Конкурентоспроможність національних економік усе більшою мірою залежить від здатності цих економік продукувати та використовувати знання. Знання, освіта, інформація та інновації є на сьогодні головними індикаторами економічного зростання в контексті становлення нових глобальних моделей розвитку та

формування інноваційних стратегій розвитку національних економік.

Економіка знань стає найважливішим парадигмальним феноменом соціально-економічного розвитку суспільства XXI ст. Знання та ідеї стали основною рушійною силою економічного розвитку, а концепція економіки знань – превалюючою. Дані

Світового банку підтверджують, що країни – реципієнти інноваційних наукових, інтелектуально-освітніх та інформаційно-комунікаційних технологій мають більш високий потенціал для досягнення перманентного економічного розвитку. Із цієї точки зору стратегічним завданням, що постає перед країнами, що розвиваються, є розвиток економіки знань, адаптованої до сучасних умов глобальної конкуренції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Креація та імплементація успішних стратегій розвитку з використанням знань як основного чинника розвитку – це новий спосіб досягнення економічного розвитку і стабільності. Досвід розвинених країн продемонстрував, що застосування нової парадигми економіки знань із використанням інформаційно-комунікаційних технологій та інновацій призвів до економічного зростання та акумулювання багатства в країні. Саме тому генезис економіки знань, вивчення успішного креативного досвіду розвинених країн та концептуальний розгляд нової парадигми потребують більш детального аналізу для подальшої імплементації його в девелоперські стратегії підвищення конкурентоспроможності та економічного зростання країн, що розвиваються.

Важливо проаналізувати та охарактеризувати різні наукові підходи до економіки знань, оскільки вони забезпечують відмінності в інтерпретації відповідно до ідеології економіки знань.

Констатуючи, що створення висококонкурентної економіки в межах економічного глобалізму ґрунтується на об'єднанні знань, креативності та інновацій у глобальному інформсередовищі, зазначимо, що розуміння знання як самостійного сутнісного елементу економічної діяльності є відносно не новим. Так, ще на початку ХХ ст. Й. Шумпетер запропонував теорію «креативної деструкції» як процес абсолютної трансформації економіки внаслідок поєднання знань з інноваційними процесами [1, с. 81–84]. Ф. Махлуп уперше використав термін «економіка знань» у 1962 р. у книзі «Виробництво та розповсюдження знань в США», де звернувся до «знання» в широкому економічному сенсі, зазначивши, що розміщення ресурсів у сферах освіти та науково-дослідницької діяльності є важливою економічною складовою, а економіка освіти та економіка науково-дослідницька являють собою найдинамічніші нові напрями спеціалізації економіки [2].

У минулому неокласичні економісти визнавали тільки два фактори виробництва: працю і капітал. Знання, інновації, інтелектуальний капітал та освіта розглядалися як зовнішні, додаткові фактори, які знаходяться поза системою. Так, «нова економіка» робить акцент на важливості людського капіталу як базису для економічного розвитку. Саме людський капітал (освіта та кваліфікація робочої сили) замінює головні фактори економічного зростання – працю та капітал – і стає його найважливішим індикатором. Зміна концепції впливу людського та інтелектуального капіталу на економічний розвиток відображена в «новій теорії зростання» (new growth theory) у 80-х роках ХХ ст. У рамках «нової теорії зростання» економісти аналізують конкретний внесок нових знань та технологій у стимулювання продуктивності праці та економічного зростання [3, с. 41]. П. Ромер – один із сучасних економістів, який зробив «нову теорію зростання», яка орієнтована на довгострокову перспективу економічного розвитку. Відповідно до «нової теорії зростання» Ромера, ідеї-знання є двигуном економічного розвитку, які можуть підвищити віддачу від інвестицій, що, своєю чергою, може спричинити акумуляцію знання [4].

Велику зацікавленість учених до поняття «знання» проявили П. Друкер, Е. Тофлер, Дж. Куїн та багато інших. Незалежно один від одного вони проголосили вступ людства в нову економіку або нове суспільство, назване П. Друкером інформаційним суспільством, яке відрізняється від попередніх формацій тим, що основну роль у ньому відіграє знання. У своїх роботах учений доводить, що в нових економічних умовах знання не є ще одним ресурсом, як традиційні фактори виробництва – труд, капітал, земля, а є, по суті, єдиним значущим для економічного розвитку ресурсом. На думку Друкера, той факт, що знання стали єдиним ресурсом, робить нову інформацію унікальною [5].

Науковці єдині в тому, що майбутнє належить людям, які озброєні креативними ідеями та знаннями. У суспільстві, заснованому на інформації, працівник, що використовує високоінтелектуальну працю (knowledge worker), являє собою категоричну цінність для розвитку конкурентоспроможної економіки.

Іншими словами, конкурентні переваги сьогодня формуються у сфері генерації знань, які, своєю чергою, втілюються в інноваціях. При цьому сучасний людський капітал включає в себе не просто здатність збору та накопичення інформації, а й уміння трансформувати її в знання, які можуть бути застосовані для практичного вирішення стратегічних завдань економічного розвитку. Більше того, у структурі економічних відносин ХХІ ст. домінуватиме не просто людський, а інтелектуальний капітал, що реалізується переважно в нематеріальних продуктах і активах.

Мета статті полягає в аналізі теоретичних уявлень щодо економіки знань, визначенні поняття «економіка знань», вимірі економіки знань за допомогою відповідних інструментів та виявленні взаємозв'язку між економікою знань та економічним зростанням і економічним розвитком країн.

Виклад основного матеріалу дослідження. На різних стадіях розвитку людського суспільства змінювалися і рушійні сили цього розвитку. У доіндустріальному суспільстві багатство визначалось власністю на землю, в індустріальному – власністю на природні ресурси і наявністю капіталу. З переходом до постіндустріального суспільства різко зросла роль знань, інновацій, інформації, саме тому сучасну економіку все частіше стали називати «ною», «розумною», «інтелектуальною», «інноваційною», «інформаційною». Однак найчастіше її визначають як економіку, що заснована на знаннях (Knowledge-based economy), або ще коротше – економіка знань. Це поняття було введено в науковий обіг ще на початку 60-х років ХХ ст., але широкого поширення набуло вже в кінці 90-х років. За визначенням Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), економіка знань – це економіка, яка безпосередньо заснована на створенні, дистрибуції, використанні знань та інформації [6]. На думку експертів ООН, економіка знань – це економіка, в якій знання створюються, поширюються і використовуються для забезпечення економічного зростання і міжнародної конкурентоспроможності країни. При цьому знання збагачують всі галузі, всі сектори і всіх учасників економічних процесів [7].

Економіка знань, або наукоємна економіка, – це економіка, заснована на створенні та практичному використанні нових знань людини, його вмінь та навичок. Основними економічними ресурсами тут виступають інтелектуально-креативні здібності особистості. Саме за допомогою даного типу ресурсів створюються нові наукові знання, а наукоємна еко-

номіка як напрям економічної науки визнає людину головним економічним ресурсом.

Проте в умовах інтелектуалізації потребує також нових підходів в оцінках глобальної економіки, оскільки мова йде про зміну базових принципів її функціонування – як на макро-, так і на макрорівні, – ми повинні по-новому оцінювати ступінь розвиненості економіки. Традиційні показники оцінки базуються передусім на кількісній оцінці явищ, тенденцій і процесів. По суті, проблема полягає в тому, що при аналізі інтелектуального капіталу якісні характеристики праці та людських ресурсів не отримують потрібної оцінки. Ще однією особливістю оцінки рівня наукоємності економіки є те, що вона, скоріш за все, не буде співпадати з поточним реальним рівнем економічного розвитку, оскільки це стосується потенціалу, майбутніх можливостей для економічного прогресу. Так, у державах із розвиненим сировинним сектором частка наукоємних секторів у ВВП буде, скоріш за все, невисока, оскільки наповнення економіки буде здійснюватись за рахунок добутку корисних копалин. Але у випадку перерозподілу інвестицій у високотехнологічні галузі в майбутньому держава отримає можливість диверсифікувати свою економіку та перетворити наукоємний сектор у двигун розвитку. Якщо завдання побудови економіки знань є державною політикою, то керівництво повинно мати комплекс параметрів для порівняльного економічного аналізу.

Іншими словами, у постіндустріальному суспільстві знання перетворилися в безпосередню продуктивну силу і головний виробничий ресурс для розвитку наукоємної економіки. Можна сказати, що економіка знань знаменує собою вищий етап постіндустріальної економіки і одночасно – перехід до інформаційного суспільства, вирішальну роль в якому грає інформація – тобто ті ж знання. Цілком зрозуміло, що поширення економіки знань у сучасному світі все ще відрізняється великою нерівномірністю. Економіка знань передусім характерна для розвинених країн, які знаходяться на найвищому рівні постіндустріальної економіки, наприклад країн, що входять в Організацію економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). У результаті рушійна сила розвинутої ринкової економіки – конкуренція в країнах ОЕСР – усе більш зводиться до конкуренції знань. Додамо, що ці країни можна поділити на три географічні регіони: 1) США і Канада; 2) Євросоюз; 3) Японія і Республіка Корея. Нині саме вони лідирують на шляху становлення економіки знань. У країнах із перехідною економікою здійснюється перехід від централізованих форм управління економікою до ринкових, зацікавленість в економіці знань виникла значно пізніше. У великій групі країн, що розвиваються, економіка знань поки знаходиться, можна сказати, у зачатковому стані. Великого розвитку вона отримала тільки в Китаї, де стратегія економіки знань уже стала офіційною державною стратегією. Набагато меншою мірою це можна сказати і про Індію.

Проте головним питанням сучасності залишається дилема, чи зможе накопичення знань і придбання нових технологій сприяти економічному зростанню і допомогти бідним країнам розвиватися. Згідно зі звітом Світового банку «Знання для розвитку (1998/99)», глобалізація та нова ера інформаційного суспільства створили величезний розрив між розвиненими країнами і країнами, що розвиваються. Країни, що розвиваються, можуть надовго відстати від інформаційної революції та економіки знань, і ніколи не зрівнятися з розвиненими країнами.

Нерівномірний розподіл технічних знань або «ноу-хау» називається «прогалинами в знаннях», а неповні знання про їх характерні властивості – «інформаційними проблемами». Стверджується, що обидва типи проблем у найгіршому вигляді наявні в країнах, що розвиваються, ніж у більш технологічно розвинених країнах, і що вони особливо шкодять країнам, що намагаються вийти на стадію економічного зростання [8, с. 2].

Закрити прогалини в знаннях буде нелегко, адже більш важливими є прогалини в здатності створювати знання. Однак країнам, що розвиваються, не потрібно знову винаходити колесо або комп'ютер. Замість того щоб заново створювати наявні знання, країни, що розвиваються, мають можливість придбання й адаптації вже наявних знань розвинених країн (табл. 1). Враховуючи, що ціни в глобальній економіці на передачу інформації постійно знижуються, то трансфер знань сьогодні є дешевим ніж будь-коли. З огляду на ці здобутки, для країн, що розвиваються, сьогодні встановилася найсприятливіша економічна ситуація для швидкого зростання прогалин у знаннях і сплеску економічного зростання та добробуту людей.

Таблиця 1

Рейтинг країн світу за рівнем створення знань у 2015 р.

Рейтинг	Країна	Індекс	Відношення у (%)
1	Південна Корея	78.6	1.00
2	Швеція	70.6	0.99
3	Швейцарія	69.2	0.99
4	США	68.5	0.98
5	Німеччина	64.7	0.97
6	Китай	64.1	0.96
7	Великобританія	58.6	0.96
8	Фінляндія	57.5	0.95
9	Ізраїль	56.5	0.94
10	Японія	56.3	0.94
14	Україна	49.2	0.91

Джерело: складено автором на основі [9]

Далі ми повинні розглянути важливі стратегічні кроки, які можуть здійснити країни, що розвиваються, щоб зменшити прогалини в знаннях і збільшити економічне зростання:

1. *придбання знань* включає в себе копіювання й адаптацію знань, наявних в інших частинах світу, наприклад, за допомогою відкритого торговельного режиму, залучення іноземних інвестицій, укладання ліцензійних угод, а також створення знань на місцевому рівні шляхом проведення наукових досліджень і розробок (НДДКР) (табл. 2);

Як бачимо з табл. 1 і табл. 2, стратегію придбання знань обрали високотехнологічні та економічно розвинені країни. Саме такі країни є високопривабливими як для залучення прямих іноземних інвестицій, так і для створення нового знання, використовуючи наявні фінансові та інтелектуально-креативні ресурси. Так, глобальні лідери в парадигмі становлення економіки знань створили сучасні економічні системи, у рамках яких інвестиції в людський капітал, особливо в знання, у поєднанні з розвинутою інноваційною інфраструктурою підтримують та стимулюють високий рівень наукоємної діяльності. Показники світових лідерів свідчать про те, що ці країни мають незмінно високі рейтинги за основними критеріями створення та придбання нових знань.

Таблиця 2
Рейтинг країн світу за рівнем витрат
на НДДКР у 2015 р.

Рейтинг	Країна	Індекс	Відношення у (%)
1	Ізраїль	100	1.00
2	Республіка Корея	98.8	0.99
3	Японія	82.9	0.99
4	Фінляндія	82.2	0.98
5	Швеція	81.4	0.97
6	Швейцарія	74.4	0.96
7	Данія	73.8	0.95
8	Німеччина	71.6	0.94
9	Австрія	68.9	0.93
10	США	66.3	0.92
44	Україна	18.0	0.63

Джерело: складено автором на основі [9]

2. абсорбція (поглинання) знання включає в себе, наприклад, забезпечення загальної початкової освіти, створення можливостей для безперервного навчання; підтримка вищої освіти, особливо в науці і техніці, кількість роялті та ліцензій отриманих, високотехнологічний імпорт, імпорт ІКТ послуг (табл. 3);

Таблиця 3
Рейтинг країн світу
за рівнем поглинання знань у 2015 р.

Рейтинг	Країна	Індекс	Відношення у %
1	В'єтнам	72.7	1.00
2	Сінгапур	68.6	0.99
3	Гонконг	62.7	0.99
4	Люксембург	61.7	0.98
5	Фіджі	61.3	0.97
6	Малайзія	55.8	0.96
7	Нідерланди	55.5	0.96
8	Барбадос	53.7	0.95
9	Фінляндія	52.7	0.94
10	Республіка Нігер	52.5	0.94
88	Україна	30.6	0.38

Джерело: складено автором на основі [9]

Незважаючи на несприятливу економічну ситуацію, наукоємна діяльність у світі продовжує розвиватися – країни прагнуть до поглинання знань та

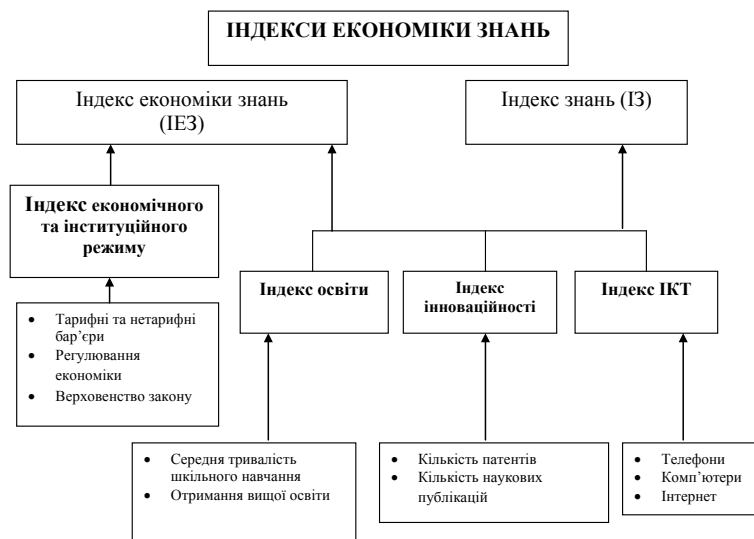

Рис. 1. Індеси економіки знань [11]

переходу до наукоємної економіки. У більшості країн витрати на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи продовжують зростати, а успішні місцеві інноваційні центри процвітають. Як ми бачимо з табл. 3, групу країн з економікою, що динамічно розвивається, які випереджають за показниками інші відповідні їм за рівнем доходів країни, можна назвати «новими новаторами». У двадцятку країн за рівнем поглинання знань також входять: Мозамбік, Мексика, Бразилія, Гамбія, Мадагаскар, Коста-Ріка. Ці країни демонструють прогресуючий рівень результатів дослідницької, інноваційної діяльності завдяки вдосконаленню нормативної бази, наявності висококваліфікованої робочої сили з наявною вищою освітою і динамічною інфраструктурою, більш глибокою інтеграцією з глобальними кредитно-інвестиційними і товарними ринками, а також наявністю високорозвиненої бізнес-громади.

Подібно до того, які існують прогалини в знаннях між країнами, що розвиваються, і промислово розвиненими країнами, ми бачимо також наявність прогалин в економічному розвитку країн. Вищезазначені стратегії зменшення цих прогалин часто включають у себе одні й ті ж елементи, тому їх застосування буде ефективним для зниження нерівності, подолання бідності та збільшення економічного зростання. Таким чином, найбільш важливим на сьогодні завданням при аналізі наукоємності економіки та її окремих галузей є моніторинг кількісних та якісних показників, а також урахування їх впливу на загальноекономічні показники.

Для порівняльного аналізу наукоємності економіки різних країн Світовий банк створив деревовидну базу даних, яка ілюструє показники кожної країни з точки зору економіки знань. Оцінка результатів країни відображається в базових показниках методології оцінки знань (МОЗ) [10]. МОЗ є інтерактивною інтегрованою базою даних, що створена відповідно до програми «Знання для розвитку» [11] і покликана допомогти відсталим країнам ідентифікувати всі проблеми та можливості, з якими вони стикаються в процесі розвитку економіки знань, а також на якому секторі політики чи економіки вони повинні зосередити увагу, щоб залучити іноземні інвестиції. База даних МОЗ допомагає налаштувати постійний аналіз становища країни та крос-державний обмін інформацією з точки зору досягнень в економіці знань. МОЗ включає в себе 83 структурні та якісні змінні зі 146 країн світу для вимірювання досягнень стратегій розвитку держав, які повинні ґрунтуватися на чотирьох стовпах економіки знань: економічних стимулах та інституційному режимі, рівні освіти, інноваційній структурі та інформаційно-комунікаційних технологіях. Оскільки всі змінні приймають різні діапазони можливих значень, вони повинні бути об'єднані і упорядковані в шкалу від 0 до 10, де 0 є найслабкішим і 10 – найсильнішим показником. Відповідно до структури МОЗ Світового банку, розроблені індекси, що оцінюють рівень готовності країн для переходу до економіки знань (рис. 1).

Так, Індекс знань (ІЗ) вимірює здатність країни генерувати, приймати та розповсюджувати знання, а Індекс економіки знань (ІЕЗ) включає в розрахунок здатність країни генерувати сприятливе середовище для ефективного використання знань у побудові стратегій для конкурентоспроможного економічного розвитку.

Порівняння потенціалу країн за методологією Світового банку констатують, що успішний перехід до економіки знань передбачає створення певних умов через довгострокові інвестиції в освіту, розвиток інноваційних систем, постійну модернізацію інформаційної інфраструктури та створення сприятливого середовища для ринкових інновацій. У форматі відповідних критеріїв оцінюється здатність країн до формування економіки знань (табл. 4).

Таблиця 4
Індекс економіки знань і його показники в країнах світу

Рейтинг	Тренд	Країна	Індекс економіки знань	Індекс знань
1	0	Швеція	9.43	9.38
2	6	Фінляндія	9.33	9.22
3	0	Данія	9.16	9.00
4	-2	Нідерланди	9.11	9.22
5	2	Норвегія	9.11	8.99
6	3	Нова Зеландія	8.97	8.93
7	3	Канада	8.92	8.72
8	7	Німеччина	8.90	8.83
9	-3	Австралія	8.88	8.98
10	-5	Швейцарія	8.87	8.65
...
55	9	Російська Федерація	5.78	6.96
56	-2	Україна	5.73	6.33
59	11	Білорусь	5.59	6.62

Джерело: складено автором на основі [10]

Таблиця 5
Рейтинг країн світу за часткою інтелектуального капіталу, 2015 р. [12]

№	Країна	Частка ІК	Рейтинг за ІК	Частка ІК+ФК	Рейтинг за ІК+ФК
1	Фінляндія	29.47	1	39.03	1
2	Швеція	29.25	2	38.88	2
3	Швейцарія	28.46	3	38.24	3
4	Данія	28	4	37.69	4
5	США	27.64	5	37.52	5
6	Сінгапур	26.8	6	36.65	6
7	Ісландія	26.13	7	35.8	7
8	Нідерланди	25.84	8	35.57	8
9	Канада	25.56	9	35.27	10
10	Норвегія	25.45	10	35.45	9
31	Україна	15.56	31	18.34	33

*ІК = Інтелектуальний капітал, ФК = Фінансовий капітал

Аналізуючи вищесказане, можна зробити висновок, що незважаючи на багатогранність підходів до оцінки знання та інтелектуальних ресурсів глобальної економіки, всі вони мають кореляційний характер, тобто якоюсь мірою схожі між собою, що і приводить до подібності результатів. Тому одним із найважливіших чинників розвитку економіки знань

є максимальна мобілізація інтелектуальних ресурсів (знання), поглинання та придбання висококонкурентного знання, тобто результатів творчої діяльності вітчизняних і зарубіжних дослідників і винахідників, залучення з інших країн інвестицій і кваліфікованих кадрів, особливо молоді, у цю діяльність, організація міжнародної кооперації та інших форм співробітництва в галузі НДДКР та інновацій (табл. 5).

Висновки. Аналіз сучасних процесів у глобальній економіці переконливо демонструє, що інтелектуальні ресурси, тобто знання, – це найцінніший капітал, володіння і особливо ефективне використання якого забезпечує підвищення національної конкурентоспроможності, сталий економічний розвиток і процвітання. Разом із тим здійснення державної політики, націленої на нарощування інтелектуальних ресурсів і практичне застосування результатів НДДКР, дає змогу як розвиненим країнам, так і країнам, що розвиваються, диверсифікувати структуру економіки та експорту за рахунок підвищення частки високотехнологічних товарів і послуг, покращити конкурентні позиції у глобальному просторі та сформувати свою модель економіки знань.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Schumpeter, Joseph A. The Process of Creative Destruction. From Capitalism, Socialism and Democracy. – New York: Harper. – 1975 (Original publication 1942) – P. 81–84.
- Machlup, Fritz. The Production and Distribution of Knowledge in the United States. – Princeton: Princeton University Press. – 1962. – 460 p.
- Организационные структуры «экономики знаний»: сб. науч. тр. / РАН. ИНИОН. Центр. науч.-информ. исслед. по науке, образованию и технологиям; отв. ред. С.М. Пястолов. – М., 2010. – 153 с.
- Romer, Paul. 1994. The Origins of Endogenous Growth. The Journal of Economic Perspectives, Vol. 8, Number 1 – Winter 1994 – P. 3–22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jstor.org/stable/2138148>.
- Drucker, Peter. The Age of Discontinuity: Guidelines to Our Changing Society. – New York: Harper & Row. – 1969. – 394 p.
- Organization for Economic Cooperation and Development. The Knowledge-Based Economy. – OECD/GD (96)102. – Paris. – 1996.
- Максаковский В.П. Экономика знаний / В.П. Максаковский. – Смоленск: Универсум, 2012. – 104 с.
- The World Bank. WDR [World Bank Development Report]. 1998/99. Knowledge for Development. World Bank and Oxford University Press, 1998.
- GlobalInnovationIndex 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org>.
- Knowledge Assessment Methodology (KAM) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org/kam.
- WBI. [The World Bank Institute Development Studies]. KAM booklet. 2012. Measuring the Knowledge in the World's Economies. Knowledge Assessment Methodology and Knowledge Economy Index. K4D. Washington, D.C. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://siteresources.worldbank.org/INTUNIKAM/Resources/KAMbooklet.pdf>.
- Creativity and Prosperity: The Global Creativity Index. Martin Prosperity Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://martinprosperity.org/media/GCI%20Report%20Sep%202011.pdf>.